

Vedtatte uttalelser
Årsmøte Akershus Arbeiderparti 2019

Innhold

Energi og klima	3
Landbruk	4
Skole og utdanning.....	5
Arbeiderpartiet må ta ansvar for en utenrikspolitisk dreining.....	6
Et seriøst arbeidsliv.....	8
Samferdsel og infrastruktur	9
Bærekraftige helse- og velferdstjenester	10
Nasjonalt ansvar for legemiddelberedskap	11
Sosial boligpolitikk for alle	12
Skolegang til ungdom med endelig avslag på asylsøknad	14
Foreldrepermisjonen – opptjeningsrett.....	15
Avskaffe abortnemndene.....	16
Forby atomvåpen.....	17
Nei til tredje rullebane på Gardermoen	18
Energiselskapene i Viken	20
Rødgrønn skattepolitikk	21
Sykehus.....	22
En human, streng og rettferdig flyktningpolitikk og en god og inkluderende integreringspolitikk	23
Styrk nødnettet.....	24
Soningsforhold for kvinner i Norge.....	25

Energi og klima

Klimaproblemet er en av vår tids største utfordringer. Hvis vi ikke lykkes med å kraftig redusere de globale utslippene de neste tiårene, vil verden oppleve dramatiske og uoversiktlige endringer. Samtidig er dette endringer som gir en unik mulighet for å bygge morgendagens næringsliv. Skal vi nå målene i Paris-avtalen, samtidig som vi utvikler Norge som klimanøytralt samfunn innen 2030, må vi evne å kutte drastisk i utslipp av klimagasser. Dette stiller utfordrende krav til prioritering på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Norge er en energinasjon med store ubrukte fornybare energiresurser både på land og til havs. Disse må utnyttes i et internasjonalt teknologi-, miljø- og klimaperspektiv. Teknologikompetansen som er utviklet gjennom olje- og gassvirksomheten videreutvikles slik at utslipp fra norsk sokkel reduseres. Teknologikompetansen må overføres og utnyttes i en raskt voksende fornybar industri.

Akershus Arbeiderparti vil:

- At Norge skal satse videre på karbonfangst og -lagring (CCS), og ta en ledende rolle i teknologiutviklingen ved å prioritere et program for fullskala CCS, og finne lagringsplass for CO₂ i Nordsjøen.
- Tilrettelegge for et norsk marked for ny maritim energiteknologi, herunder offshore vindkraft, med testsentre og energiparker til havs for å gi vår næring et forsprang ovenfor de internasjonale konkurrentene
- Bruke offentlige fondsmidler til å investere i testprosjekter og bedrifter som satser innen ny energiteknologi
- Ha en fortsatt satsing på olje- og gassnæringen i Norge, med et økt fokus på bærekraftig produksjon
- Innføre flere skattefordeler til fornybare næringer
- Opprettholde leterefusjonsordningen på dagens nivå for å ivareta leteaktiviteten på norsk sokkel
- Ta initiativ til at Norge utarbeider et bærekraftregnskap hvor det etableres indikatorer som i større grad reflekterer naturens tåleevne og menneskelig livskvalitet framfor forbruk

Landbruk

Akershus Arbeiderparti ønsker å satse på norsk matproduksjon, og vil gjøre landbruket mer bærekraftig og fremtidsrettet. Omlegging til et bærekraftig landbruk har stort potensiale for å binde karbon i jorda, øke fruktbarheten og kutte klimagassutslipp. Arbeiderpartiet ønsker økt bruk av naturgjødning, og at gjødslingen på de store brukene skal foregå med større presisjon. Vi vil ha et tak for giftstoffer i matproduksjon og at gårdsdyr så langt norsk fôrproduksjon er mulig skal føres på norskprodusert fôr. Arbeiderpartiet vil redusere svinnet i norsk landbruk, og sørge for at spiselig mat som i dag kastes, kommer til nytte.

I Norge er rundt 3 prosent av landområdene dyrkbar mark. 1 prosent er matjord av kvalitet til å dyrke korn og andre matvarer vi kan spise direkte fra jorda som frukt, grønnsaker og bær. Matjorda er en sårbar ressurs som vi må forvalte på en god måte for å sikre fremtidig matproduksjon. Mye av den beste matjorda ligger rundt de største byene, og hvert år forsvinner det seks kvadratkilometer dyrkbar mark i Norge. Dette er et areal som tilsvarer 1500 fotballbaner. Vi har ikke råd til å kaste bort en så viktig ressurs. Derfor vil Akershus Arbeiderparti ha et strengt vern av matjord.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Utrede miljødifferensiering av produksjonsstøtten
- Endre miljøtilskuddet etter modell fra Østerrike
- Legge til rette for at så mange nye landbruksmaskiner i salg som mulig skal kunne være utslippsfrie innen 2025
- Innføre statlige retningslinjer for å hindre utbygging av myrer og våtmark
- Gjøre tilskuddsordningen for presisjonsgjødsling permanent og nasjonal
- Øke andelen økologisk landbruk, og øke bruken av naturgjødning i det konvensjonelle landbruket
- Stille strengere krav om sprøytemiddelbruk
- At kraftfôr ikke kan stamme fra regnskogen og som hovedregel være norskprodusert
- Endre definisjonen av selvforsyningsgrad til å omhandle nødvendige næringsstoffer befolkningen trenger, heller enn ulike produkter

Skole og utdanning

Et bredt og mangfoldig utdanningsløp har alltid vært et viktig prosjekt for arbeiderbevegelsen. Gjennom en sterk fellesskole og barnehage skal alle barn, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, få de samme mulighetene til å lykkes i livet. Det at alle barn møtes i den samme barnehagen og den samme skolen bygger tillit mellom mennesker i samfunnet vårt. Skolen er et viktig verktøy for å unngå ulikhet og sikre at alle barn skal kunne nå sitt potensiale.

Ønske om et fellesskap rundt skolemåltidet i grunnskolen er stort, og variasjonen rundt tilrettelegging og finansiering gjenspeiler som hovedregel økonomien i den enkelte kommune. Enkelte «kraft»kommuner har de senere år innført et gratis måltid. En del kommuner delfinansierer, andre prøver ut avgrensede prosjekter, mens andre igjen velger kostbare private abonnementsordninger hvor foreldrene må betale hele regninga. Dette bør sikres gjennom statsbudsjettet.

Skolen utgjør en av de viktigste byggsteinene for resten av livet. Arbeidslivet stiller høyere og høyere krav til kompetanse. Arbeiderpartiet mener at det må være en forutsetning for dagens skolepolitikk at dagens unge får den nødvendige kompetansen og kunnskapen som næringslivet etterspør for å skape morgendagens verdier. Yrkesfagene i Norge trenger et løft.

For å styrke rekrutteringen til yrkesfag må samfunnet sikre trygghet for de som velger dette. Akershus Arbeiderparti vil ikke at yrkesfagelevne skal måtte vente på å få fullføre utdanningen sin, og derfor mener Arbeiderpartiet at man må lovfeste retten til lærlingplass for kvalifiserte elever. Man trenger også en tiltakspakke som gjør det mer økonomisk attraktivt for bedrifter å ta imot lærlinger sånn at større deler av næringslivet føler at det er økonomisk forsvarlig å ha yrkesfagelever i lære i sine bedrifter.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Innføre gratis skolemat i grunnskolen
- At mer av mengdetreningen må foregå i skoletiden, hjemmearbeid reduseres til et minimum
- Øke lærlingtilskuddet
- At alle fylker skal ha et elev- og lærlingombud
- Innføre lærlingeråd i alle fylker etter modell fra Sør-Trøndelag
- Ha lovfestet rett til lære plass
- Overføre TAF-modellen til andre yrkesfag (YSK)
- Alle lærlinger skal få et lærlingbevis, hvilket vil gi like fordeler som et studentbevis
- koble arbeids- og næringslivet tidlig inn i skolen
- sikre at arbeidsrettigheter blir en del av pensum i norsk skole
- at konsesjoner til privat skole- og barnehagedrift skal være tidsbegrenset, med krav om ny søknadsprosess og mulighet til demokratisk innvirkning
- utforme en ny privatskolelov der det ikke gis statsstøtte til noen former for kommersielle privatskoler
- At det i barnehager, på samme måte som i skoler, ikke skal være anledning til å ta ut profitt og at prinsippene fra Skoleloven skal gjelde for barnehager

Arbeiderpartiet må ta ansvar for en utenrikspolitisk dreining

EØS

EØS-avtalen har siden den ble inngått stått for en stor og viktig del av norsk økonomi, og har bidratt til økt handel med europa. Akershus mener at EØS avtalen er selve fundamentet i norsk eksport. Likevel anerkjenner vi at avtalen også kan by på utfordringer. Derfor er det viktig at Arbeiderpartiet verner om EØS og at Norge bruker det handlingsrommet som finnes for å imøtekomme de utfordringene som finnes.

NATO

For Norge er NATO et viktig sikkerhetspolitisk samarbeid, og er en viktig del av vårt forsvar. I en tid der konfliktlinjene rundt om i verden er betente mener Akershus Arbeiderparti at det er viktig at Norge bidrar godt inn i det samarbeidet. Samtidig mener vi at det er viktig at NATO ivaretar sin opprinnelige tanke om å være en forsvarsallianse.

Forsvarsmateriell

Over 22 millioner mennesker i Jemen har behov for humanitær hjelp etter flere år med brutal krigføring i landet. Partene i krigen har stått for omfattende brudd på humanitærretten, og Norge kan ikke være leverandør av noen form for materiell som brukes til krigføring i Jemen. For å hindre at våpen Norge selger til NATO-land brukes av de samme partene rammet av en norsk eksport stans, bør det innføres sluttbrukerklæringer på salg av norsk materiell også til medlemsland av NATO. Av de varene som allerede er solgt til partene i konflikten, bør norske myndigheter granske hvorvidt norske varer har vært brukt til brudd på humanitærretten.

Arbeiderpartiet mener at:

- Norge må innføre full stans i eksport av forsvarsmateriell, inkludert flerbruksvarer, til landene som deltar i den saudi-ledede koalisjonen i Jemen.
- Norge må innføre krav om sluttbrukerklæring for eksport til NATO-land, og forsvarsmateriell som allerede er eksportert må granskes for å få klarhet i om norske varer har bidratt til brudd på humanitærretten.

Internasjonal solidaritet

Swaziland er et av verdens siste absolutte monarki og Kong Mswati av Swaziland har tilnærmet eneveldig makt. Mens folket i Swaziland lider under delvis svært dyp fattigdom, lever kongen et utagerende luksusliv. Samtidig har landet verdens høyeste andel HIV og AIDS-smittede og arbeidet med å behandle smittede og forebygge spredning har tilnærmet ingen prioritet. Samtidig er innbyggerne i Swaziland tvunget til å følge kongens ordre, og landets innbyggere har liten mulighet til opposisjon og organisering av politisk motstand.

Fagforeningsledere og opposisjonelle politiske krefter forfølges, og Norge må på den internasjonale arena ta et større ansvar for å sikre folket i Swaziland grunnleggende humanitære behov, trygghet og menneskerettigheter.

Arbeiderpartiet mener at:

- Norge skal rette internasjonal kritikk mot kong Mswati av Swaziland for å neglisjere sitt eget folks sult, for at opposisjonelle stemmer og

fagforeningsleder i landet forfølges og for at arbeidet med å stanse HIV- og AIDS-epidemien i landet ikke prioriteres.

Kurderne er i dag verdens største folkegruppe uten egen suveren stat. 30 millioner kurdere bor i de kurdiske områdene i Iran, Irak, Syria og Tyrkia. Gjennom kurdernes historie har de blitt politisk, økonomisk og kulturelt undertrykket. I over hundre år har ulike kurdiske politiske bevegelser kjempet for et selvstendig Kurdistan, i Nord-Irak har kurderne eget reelt selvstyre uten å ha erklært selvstendighet fra Irak.

I januar 2018 angrep Tyrkia den kurdiske byen Afrin i Nord-Syria, det militære framstøtet inkluderte en blokkade rundt den kurdiske byen. Dette angrepet resulterte med at 1500 kurdiske krigere ble drept og 200 000 mennesker ble satt på flukt fra Afrin. Kurderne i Syria blir sett på som en trussel av Tyrkia og det syriske regime.

Tyrkia har i årrekket undertrykt kurderne sosialt og kulturelt.

I dag sitter tusenvis av kurdere i fengsel for sine politiske standpunkter, og blir fratatt ytringsfriheten. I Iran blir kurdere hengt opp med heisekran og i Tyrkia risikerer man fengsel for livstid. Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş og Abdullah Öcalan er eksempler på kurdiske politiske fanger som sitter i fengsel i Tyrkia i dag. Arbeiderpartiet ønsker å kjempe i solidaritet med våre kamerater i Kurdistan.

Arbeiderpartiet mener at:

- Norge skal anerkjenne den kurdiske folkeavstemningen.
- Norge skal sette press på Tyrkia, og kreve at landet trekker seg ut av den kurdiske byen Afrin.
- Norge skal jobbe for å skaffe observatørstatus for Kurdistan i FN.
- Norge skal komme i samtaler med Tyrkia om å fri politiske fanger, samt å jobbe for å fri politiske fanger i de tre resterende statene.
- det skal settes press på myndighetene i Irak, Iran, Syria og Tyrkia for å likestille kurdernes og minoritetenes sosiale og politiske rettigheter.
- Norge skal kreve at alle kurdiske områder styres av folkevalgte som blir valgt på demokratisk vis.
- Norge skal kreve at PYD og andre politiske fraksjoner blir inkludert i den politiske prosessen for å skape og stabilisere et fremtidig demokratisk Syria.
- Norge skal stoppe all eksport av våpen og krigsmateriell til Tyrkia.

Et seriøst arbeidsliv.

Akershus Arbeiderparti vil ha et arbeidsliv som verdsetter læring, kompetansebygging, nytenking og innovasjon. Om vi skal klare å utvikle og bygge landet inn i en ny framtid, må vi ha et seriøst arbeidsliv som tilbyr faste og hele stillinger. Vi ønsker rettferdig omstilling, dette betyr: Respekt for arbeidstakerrettigheter, rett til etter- og videreutdanning, gode velferdsordninger, involvering og medvirkning, samt investeringer i klimavennlige løsninger.

Akershus Arbeiderparti vil ha et klimavennlig arbeidsliv, anstendig arbeid og at det skapes nye, gode jobber. Mange bransjer og næringer må omstilles for å unngå klimaendringer, særlig innenfor energiområdet. Denne omstillingsprosessen må være rettferdig. Det betyr at arbeidstakere må delta i planleggingen og gjennomføringen av endringene og omstillingene på sine arbeidsplasser, og være trygge på at det er en god og anstendig jobb i andre ender. Begrepet *rettferdig omstilling* betyr; Respekt for arbeidstakerrettigheter, rett til etter- og videreutdanning, gode velferdsordninger, involvering og medvirkning, og finansiering og investeringer i klimavennlige løsninger. Bruken av midlertidige stillinger øker både i privat og offentlig sektor. En tredjedel av unge voksne i gruppen 30-34 år som har fullført sitt utdanningsløp, er uten fast arbeid. Dette er unge i etableringsfasen, med familie og barn, som trenger et forutsigbart arbeidsliv.

Faste heltidsstillinger skal være normalen i norsk arbeidsliv.

Vi vil:

- ha et seriøst og anstendig arbeidsliv der det kontinuerlig arbeides med å forebygge arbeidslivskriminalitet
- at stillinger i privat og offentlig sektor som hovedregel skal være faste heltidsstillinger.
- at Akershus Arbeiderparti skal jobbe for at alle kommuner i Akershus gjennomfører et heltidsprosjekt med fokus på hele og faste stillinger før 2021.
- ha flere faste stillinger innen alle områder i arbeidslivet; for fagutdannede, akademia, i privat og offentlig sektor
- at tilbudet om faste stillinger gis uten noen form for diskriminering, og uavhengig av kjønn, etnisitet, legning mm.
- Ha en rettferdig omstilling til klimavennlig arbeidsliv

Samferdsel og infrastruktur

For Akershus fylke og i neste omgang Viken er samferdsel av stor betydning. En stor del av befolkningen i fylket pendler til og fra arbeidsplassen, inn og ut av fylket, men også over grensa til de nordiske landene.

Med så stor forflytning av mennesker er det viktig at folk kan reise på en miljøvennlig måte. Tog, buss og bane blir spesielt viktig for våre regioner. Innfartsparkeringer må prioriteres.

Akershus Arbeiderparti mener at det trengs et løft for å styrke jernbanetilbudet i regionen, Oslo-Stockholm og Oslo-København. I dag er togforbindelsene mellom de tre skandinaviske hovedstedene alt for dårlig og flytrafikken tar stadig mer av trafikken. Både innen person- og godstransport har toget stort potensiale, men da må infrastrukturen bygges ut. I dag jobbes det med konkrete planer for å kutte reisetida Oslo-Stockholm, noe Akershus Arbeiderparti støtter. Tilsvarende planer bør utarbeides for Oslo- København. I dag er det for eksempel ikke mulig å kjøre tog mellom Oslo og København uten togbytte.

Mens dagens høyreregjering er opptatt av å splitte opp og privatisere jernbanen, ønsker Akershus Arbeiderparti en satsning på jernbanen - både i nærtrafikken, på Inter Citystrekningene, Gjøvikbanen og mellom de tre skandinaviske hovedstedene. Samtidig som togtilbudet er for dårlig øker flytrafikken. Ingen bransje er mer internasjonal enn luftfarten. Skal vi lykkes i arbeidet med å få ned utslippene fra luftfarten, må det først og fremst gjøres gjennom internasjonalt forpliktende samarbeid om kvoter, avgifter og andre tiltak.

Akershus Arbeiderparti mener at:

- a. Jernbanereformen med oppsplitting, ansvarspulverisering og privatisering bør stoppes - NSB må videreutvikles og styrkes som et moderne og framtidsrettet transportselskap
- b. Det må satses betydelig mer på bygging av nye dobbeltsporede jernbanestrekninger i årene som kommer, herav Inter City strekninger, Gjøvik- og Kongsvingerbanen
- c. Romeriksbanen må realiseres
- d. Det må raskt iverksettes tiltak for å få mer gods fra veg til jernbane
- e. Jernbanen må bygges ut og reisetida forkortes på strekningene Oslo-Stockholm og Oslo-København, alternative finansieringsformer bør utredes og vurderes
- f. Det må igjen må bli mulig å ta nattog mellom de tre skandinaviske hovedstedene
- g. Flytrafikken må begrenses på strekninger der tog kan utgjøre et alternativ til fly
- h. Norge må ta initiativ til internasjonale avtaler og tiltak for å få ned klimautslippene fra flytrafikken
- i. Norge må ta en lederrolle i utviklingen av elektriske fly
- j. CO2-fondet for transportsektoren må styrkes

Bærekraftige helse- og velferdstjenester

Sterk befolkningsvekst i regionen gir kommunene en utfordring i å opprettholde gode helse- og velferdstjenester til alle. For å ivareta kvaliteten på tjenestene på en bærekraftig måte uten å utarme ressursene som er tilgjengelig er vi avhengige av å utvikle smarte, individuelle tjenester. Begrunnelsen ligger i at ikke alle trenger det samme for å oppnå det samme resultat. For å bruke ressursene på riktig måte, og spesielt i tilfeller hvor det er behov for komplekse og langvarige tjenester, bør det utvikles bedre koordinatorfunksjoner som kan ivareta individuelle behov. Da kan det enklere identifiseres riktig tjenestebehov for den enkelte og settes inn riktige virkemidler til rett tid, hvilket også kan redusere ressurser brukt til saksbehandling og spesielt til klagebehandling. Utvikling og bruk av velferdsteknologi vil være en viktig del av dette for å sikre at vi utnytter teknologi til oppgaver som ikke krever menneskelig innsats og frigjøre kapasitet til å sette inn disse ressursene for de som behøver dette.

Akershus Arbeiderparti ønsker å:

- Utvikle bedre koordinatorfunksjoner for å sikre individuell oppfølging av pasientgrupper som har behov for langvarige og komplekse tjenester
- Utvikle digital kompetanse i kommunene og stimulere til økt bruk av velferdsteknologiske løsninger innenfor både helse- og velferdstjenester inkludert eldreomsorg
- Styrke teknologikunnskapen i helse- og omsorgsutdanningene
- Innføre tillitsreform i kommunehelsetjenesten etter modell fra Oslo

Nasjonalt ansvar for legemiddelberedskap

Moderne og trygge medisinske tjenester er avhengig av et stort spekter av legemidler, dels tradisjonelle, enkle og rimelige legemidler og dels nyere, avanserte og kostbare legemidler. Norge erfarer at leveringssikkerheten er sårbar. Det skyldes blant annet at produksjonen ved utenlandske fabrikker kan stoppe opp ved mangel på råvarer eller driftsstans ved produksjonsanlegg. Utenlandske leverandører kan i mangelsituasjoner velge å ikke prioritere det norske markedet. Det er også en erfaring at produksjon av rimelige, men nyttige medisiner nedprioriteres i industrien til fordel for kostbare medisiner. Dette skaper usikkerhet og risiko for mangelfull behandling for norske pasienter.

Det er behov for internasjonal revisjon av patentregimene for legemidler. Dagens regelverk fører til at nye legemidler for lenge er høyt priset slik at de ikke er tilgjengelige for fattige land.

Arbeiderpartiet vil sikre legemiddelberedskap og legemiddelleveransene ved å:

- stille krav til langsiktige avtaler med leverandørene
- utrede krav til beredskapslager hos grossistledet og vurdere en nasjonal ordning for dette
- utrede nasjonalt ansvar for legemiddelberedskap og utvikling av legemiddelindustri i Norge i offentlig regi eller ved et samarbeid mellom offentlige og private aktører
- samarbeide internasjonalt for et rettferdig regelverk for patenter på nye legemidler

Sosial boligpolitikk for alle

Et trygt sted å bo er definert som et basisbehov gjennom FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, men for mange er stigen i boligmarkedet trukket opp for lengst. I Norge er det ifølge SSB mellom 170 000 og 280 000 som kan defineres som vanskeligstilte på boligmarkedet.

Særlig krevende er det for ungdom, kvinner i utsatte yrker, i ufrivillige deltidsstillinger og personer med flerkulturell bakgrunn. Arbeiderpartiet mener derfor at flere bør inkluderes i boligmarkedet gjennom å styrke Husbanken, utvide startlånordningen, ta i bruk leie-til-eie- modellen på nasjonalt plan og samarbeide mer med utbyggere og boligbyggelag.

I områder med sterk prisutvikling blir boligmarkedet utilgjengelig for mange mennesker. Egenkapitalkravet er nødvendig for å bremse gjeldsveksten i samfunnet, men samtidig er det nettopp egenkapitalkravet som bidrar til å utestenge de som er vanskeligstilte på boligmarkedet.

Arbeiderpartiet vil øke boligbyggingen, og gjennomføre et løft for den sosiale boligpolitikken. Leie-til-eie-modellen, som har vært utprøvd i mange kommuner over flere år, må løftes til å bli en del av den nasjonale boligpolitikken. Leie-til-eie innebærer at kjøper betaler ned boligen over tid, slik at mennesker som ellers ikke hadde kvalifisert etter egenkapitalkravet kan skaffe seg sin egen bolig. Leie-til-eie må utvides til alle kommuner, og Husbanken må stille med finansiering for de som er vanskeligstilt på boligmarkedet. Staten må inngå forpliktende samarbeid med boligbyggelag og utbyggere, med sikte på å etablere flere leie- til-eie-prosjekter med finansiering fra Husbanken.

I følge NIBR finnes det rundt 4000 bostedsløse i Norge. Ettersom det å ha et sted å bo er definert som et basisbehov gjennom FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, vil styrke overnattingstilbudet for bostedsløse og lovfeste retten til varig tilrettelagt bolig for vedvarende bostedsløse. For å skaffe bedre oversikt over bostedsløse og vanskeligstilte på boligmarkedet må det gjennomføres en ny nasjonal kartlegging av bostedsløse.

Arbeiderpartiet vil:

- At startlån skal være tilgjengelig for ungdom og skal vurderes etter inntekt og formue
- øke og justere integreringstilskuddet som følger med flyktninger til kommunen der de bosettes, i henhold til lokale boligpriser og eventuelt andre tungtveiende hensyn
- Sikre barnefamilier kontinuitet i boforhold i kommunale boliger
- Ha familievennlige kommunale boliger som sikrer barn trygge og tilfredsstillende oppvekstvilkår
- At kommunale boliger skal etableres spredt i kommunene
- Lovfeste retten til varig tilrettelagt bolig for vedvarende bostedsløse
- At det innføres en rett til midlertidig botilbud til bostedsløse, samt dagbøter som sanksjonsmulighet om kommuner og NAV ikke sikrer botilbud for bostedsløse
- At alle kommuner tar i bruk leie-til-eie-modellen som del av den sosiale boligpolitikken
- Innføre rett til å vurderes for leie-til-eie med finansiering gjennom Husbanken for vanskeligstilte på boligmarkedet

- Inngå forpliktende samarbeid mellom kommuner, stat og boligbyggelag med sikte på å ta i bruk leie-til-eie-modellen i flere utbyggingsprosjekter
- Etablere flere ikke-kommersielle utleieboliger
- Arbeiderpartiet skal samordne ulike virkemidler slik at disse til sammen legge rammen for en boligpolitikk hvor innbyggerne selv eier sine hjem.
- Forskrift om tekniske krav til byggverk skal revideres for å snu utviklingen etter svekkelsen av byggereglene i TEK17.
- Husbankens virkemidler må styrkes, og kobles bedre sammen med tekniske krav til byggverk (TEK).
- Krav til universell utforming skal styrkes slik at man kan bo i eget hjem gjennom ulike livsfaser, og uavhengig av hjelpebehov.

Skolegang til ungdom med endelig avslag på asylsøknad

Ungdom som har fått endelig avslag på asylsøknaden, er en liten, men sårbar gruppe. Disse ungdommene, som er helt ned i sekstenårsalderen, får ikke oppholdstillatelse i Norge, og skal sendes tilbake til opprinnelseslandet. Etter at vedtaket om endelig avslag er fattet, tar det gjerne flere år før ungdommene blir sendt ut. I følge Fafos rapport «Normalitet i limbo» fra 2013, må omkring halvparten av ungdommene med endelig avslag vente i over tre år på å bli utsendt.

I denne perioden lever ungdommene et uforutsigbart liv, et liv i limbo, og mange utvikler psykiske problemer. For å bedre livskvaliteten for disse ungdommene, som er i denne allerede tunge og lange venteperioden, er forutsigbarhet en viktig faktor. Arbeiderpartiet mener at denne forutsigbarheten blant annet kan komme gjennom å tilby skoleplass til disse ungdommene.

I dag er det opp til hver enkelt fylkeskommune om disse ungdommene skal eller ikke skal få gå på skole mens de venter på å bli utsendt. Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonen, ratifisert av Norge, sier at intet menneske skal nektes retten til utdanning, og FNs Barnekonvensjon artikkel 28 stadfester at utdanning er en universell rettighet. Barneombudets vurdering er at videregående utdanning er en del av det trettenårige skoleløpet i Norge. Arbeiderpartiet mener derfor at Norge har et ansvar for å tilby utdanning til ungdom som oppholder seg innenfor våre landegrenser, uavhengig av om de har fått endelig avslag på asylsøknaden eller ikke.

Arbeiderpartiet vil:

- Vurdere hvordan man kan sikre at mindreårige med endelig avslag på asylsøknad får fortsette påbegynt videregående opplæring fram til utreisefrist, forutsatt at de involverte samarbeider om retur.

Foreldrepermisjonen – opptjeningsrett

Grunnlaget for et mer likestilt samfunn starter allerede i barneårene. Mange barn blir fra ung alder eksponert for klare kjønnsroller, både i hjemmet, i barnehage og skole i tillegg til på fritiden. I barnehagen er det en klar overvekt av kvinnelige ansatte og i hjemmet er det fremdeles slik at mødre tar ut størst del av foreldrepermisjonen, og gjør det meste av husarbeidet.

Foreldrene har enorm påvirkning på sine barn, dette gjelder også i utformingen av kjønnsroller. Det er fremdeles slik at mor bruker klart mest tid med barnet i dets første leveår og at far ofte velger jobb foran pappapermisjon. Slike strukturer legger føringer for hvordan barnet opplever foreldrerollene og setter premisset for hvilken rolle barnet selv føler den må utfylle, knyttet til sitt eget kjønn.

Arbeiderpartiet mener at:

- far/mor/medmor/medfar skal ha selvstendig opptjeningsrett på foreldrepenger

Avskaffe abortnemndene

For mange kvinner er abort et krevende valg, med mange etiske problemstillinger knyttet til seg. Arbeiderpartiet mener at kvinners rett til selvbestemt abort er en viktig rettighet som må styrkes. Dagens abortlov slår fast at den gravide er suveren i sin avgjørelse fram til uke 12. Hvis ønsket om abort inntreffer etter uke 12 må den gravide søke til en abortnemnd. For vedtak om innvilgelse fordres enstemmighet. I 2016 behandlet nemndene 654 søknader om abort etter 12. uke, hvorav 569 av disse ble innvilget. Av sakene som gikk videre til den sentrale klagenemnda ble 19 innvilget og 12 avslått.

Ved en avvikling av abortnemndene ser Arbeiderpartiet fortsatt behov for rådgivning, veiledning og bistand til kvinner og familier som velger å utføre abort, og mener at tilbud om råd og veiledning alltid bør være tilstede for kvinner som velger å ta abort. Det siste kvinner i en sårbar situasjon trenger er mer skam og skyld. Arbeiderpartiet vil derfor avskaffe ordningen med nemndene og sikre selvbestemmelse frem til uke 18.

Arbeiderpartiet mener at:

1. Abortnemndene skal avskaffes, og retten til selvbestemt abort skal utvides til uke 18
2. Alle som vurderer å ta abort har rett til en rådgivende samtale

Forby atomvåpen

Arbeiderpartiet er dypt bekymret for den økende risiko som atomvåpen utsetter oss for. Verden har mange ganger vært på randen av kjernefysisk katastrofe som følge av spenninger, misforståelser, tekniske feil og ulykker. Å fortsette å satse på kjernefysisk avskrekking setter livet på jorda i fare. FN-traktaten som forbyr atomvåpen er et viktig skritt på en lang vei mot en atomvåpenfri verden, men Norge har ikke undertegnet denne. Å undertegne bidrar til at atomvåpen stigmatiseres som uakseptable våpen for alle land. Slik kan vi få en ny bevegelse i det fastlåste arbeidet med gjensidig og balansert kjernefysisk nedrustning og deretter avskaffe disse våpnene.

Arbeiderpartiet vil:

- At Norge skal undertegne og ratifisere FN-traktaten som forbyr atomvåpen, og i påvente av dette ønske den velkommen og delta som observatør på statspartsmøtene.

Nei til tredje rullebane på Gardermoen

Flytrafikken i Norge må ned og investeringene i kollektivtrafikk og jernbane må opp. Nordmenn flyr stadig mer og lengre. Siden Oslo Lufthavn Gardermoen åpnet i 1998 har årlig passasjerantall økt fra i underkant av 14 millioner til rundt 25 millioner. Avinor, som er et selvfinansiert selskap hvor rundt halvparten av driftsinntektene kommer fra kommersielle aktiviteter, ønsker nå å bygge en tredje rullebane på Gardermoen. Om Gardermoen skal få en tredje rullebane eller ikke er et viktig spørsmål i den pågående klimadebatten, og det er viktig at Arbeiderpartiet har et tydelig standpunkt i saken.

Tall fra Eurostat viser at alle nordmenn flyr like mye som 50 millioner EU-borgere. Siden 2005 har den norske flytrafikken doblet seg, våre flyreiser tilsvarer utslipp på 7,05 millioner tonn CO₂ i året. Denne brutale utviklingen går ikke hånd i hånd med våre forpliktelser under Paris-avtalen. Vi kan ikke lenger satse på arbeidsplasser innenfor flere miljøfiendtlige næringer, og vi burde starte her med å si nei til utbygging av Gardermoen.

Flytrafikken står i dag for til sammen 5 % av de norske klimagassutslippene hvor 2,4 % er innenriksutslipp. Når noen av Europas mest trafikkerte flyruter er Oslo- Bergen, Oslo- Trondheim ser vi at vi fortsatt har en lang vei å gå når det kommer til miljøgunstig transport, som for eksempel tog. Ved å legge til rette for raske togruter, eller til og med lyntog både innad i Norge, men også på tvers av landegrensene vil dette bidra til å minske den enorme flytrafikken.

Det er på tide å la miljøhensynene vinne, det er på tide å satse på framtiden og å tenke på bærekraftige næringer. Arbeiderpartiet sier derfor nei til utbygging av tredje rullebane på Gardermoen.

En eventuell tredje rullebane vil båndlegge store arealer. Matjorden på Romerike er av den mest produktive og nyttige i landet, og er en viktig ressurs som må vernes om. Akershus Arbeiderparti mener bevaring av viktig matjord må være et viktig hensyn. En eventuell utbygging bør legge opp til at jord som skal nedbygges kan utnyttes til matproduksjon så lenge som mulig. I dag foreligger to alternative lokasjoner. Det vestre alternativet vil medføre en omfattende nedbygging av viktig matjord. Det østre alternativet vil kunne skape problematikk knyttet til forurensing av grunnvannsressurser, og mer helseskadelig flystøy. Akershus Arbeiderparti forutsetter at hensynet til befolkningens helse og forurensing veier tungt ved vurderingen av hvor en eventuell tredje rullebane skal lokaliseres.

Det finnes omfattende dokumentasjon på at flystøy gir helseskader. Langvarig støypåvirkning har vært knyttet til dårlig søvnkvalitet, økt forekomst av depresjon, utvikling av hjerte- og karsykdommer og en rekke andre helseproblemer. Flystøy har betydelige skadelige effekter på dyr, både i naturen og i landbruket. Utvikling i retning mer støysvake fly har redusert belastningen for befolkningen rundt Oslo Lufthavn. Allikevel er flystøy en betydelig belastning for våre innbyggere, også i dag. Endringer i inn- og utflyvningsmønster har medført at flere avganger og landinger har skjedd utenfor trasé, med store økninger i flystøy som konsekvens. Det gjøres et kontinuerlig arbeid for å redusere støypåvirkningen, i dialog mellom berørte kommuner, Avinor og lokalbefolkning. Akershus Arbeiderparti mener hensynet til innbyggernes helse tilsier at flystøy skal tillegges en avgjørende vekt i beslutningen om hvorvidt flyplassen kan bygges ut ytterligere. Akershus Arbeiderparti mener en eventuell tredje rullebane ikke kan bygges med mindre det kan dokumenteres at flystøypåvirkningen på våre innbyggere ikke vil øke som en konsekvens.

Akershus Arbeiderparti vil:

- sier nei til 3. rullebane, inntil tilfredstillende utredninger er gjennomført. Herunder klima og miljøkonsekvenser, samt hvilket behov som er lagt til grunn for utbygging.

Energiselskapene i Viken

Akershus Arbeiderparti vil fortsette å jobbe for at Viken blir et spleiselag mellom de tre opprinnelige fylkene. Akershus Arbeiderparti understreker samtidig helt tydelig at det er en forutsetning at de andre fylkene gjør det samme med forholdsmessige bidrag.

Dersom disse forutsetningene brytes vil Akershus Arbeiderparti ta spørsmålet om eierskap i Akershus Energi opp til ny partimessig behandling.

Rødgrønn skattepolitikk

For arbeiderbevegelsen har alltid hensynet til de brede lag i befolkningen trumfet interessene til de som har mest fra før av. Gjennom en sosialdemokratisk samfunnsmodell har man bygd opp et velferdssamfunn med ambisjon om å gi ulike mennesker like muligheter. Vi har kommet langt, men ulikhetene som følger av sosiale og økonomiske forskjeller gir fortsatt store forsprang til enkelte. I tillegg utfordrer nye digitale inntektsmodeller og multinasjonale selskaper skattegrunnlaget. Arbeiderpartiet ser med økende bekymring på at forskjeller forsterkes gjennom generasjoner, at formue i større grad blir samlet på få hender og at man går bort fra prinsippet om å skatte etter evne. En rødgrønn skattepolitikk betyr at skattebyrden må være størst for de med de største inntektene og formuene. Satsen på formuesskatten må økes. Samtidig mener Arbeiderpartiet at små og vanlige inntekter må skattlegges lavere, slik at folk med lave inntekter får økt sin kjøpekraft. Flate avgifter er en usosial og urettferdig form for skattlegging som rammer de som har minst mest. Flate avgifter som ikke har en helse- eller miljøpolitisk begrunnelse må erstattes med progressiv skattlegging.

Arbeiderpartiet vil:

- Øke satsen på formuesskatten, men beholde fradraget for aksjer og driftsmidler fra skatteforliket i 2016
- Utrede innføring av progressiv generasjonsskatt på arv som legger til grunn et bunnfradrag som skjermer vanlige arvemottakere/-beløp
- Vurdere lavere skattesatser for lavinntektsgrupper
- Redusere flate avgifter som ikke har en helse- eller miljøpolitisk begrunnelse
- Selskaper med en digital inntektsmodell må skattlegges i landet der tjenesten leveres
- Innføre enhetlig skattlegging av multinasjonale selskaper i tråd med EØS-modellen

Sykehus

Akershus Ap er bekymret for sykehusstilbudet til Akershus' befolkning. Det haster med en avklaring om fremtidig sykehuskapasitet i hovedstadsområdet. Kapasiteten ved Ahus er sprengt, og det er viktig at groruddalsbefolkningen overføres til nye Aker. Akershus Arbeiderparti mener derfor at fremdriften med planlegging og bygging av Aker må fortsette uavhengig av utredningsarbeidet på Ullevål og Gaustad.

Akershus Arbeiderparti er opptatt av at beslutningen om et nytt stort sykehus på Ullevål eller Gaustad må skje med bakgrunn i et solid faktagrunnlag. Det er nødvendig at nye sykehus sikrer god pasientbehandling og gode arbeidsforhold i bygg med moderne utstyr. Byggene må planlegges innenfor forsvarlige økonomiske rammer, befolkningsvekst og krav til god pasientsikkerhet. Uroen rundt beslutninger som foreligger må besvares.

Det er derfor nødvendig at beslutningen om det fremtidige sykehuset skal ligge på Ullevål eller Gaustad er godt begrunnet og tilstrekkelig utredet, men Akershus Arbeiderparti setter som forutsetning at dette arbeidet gjøres så raskt som mulig, og ikke setter helsetilbud og behovet for kapasitetsøkning for befolkningen i Akershus i spill.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Kreve at staten sikrer at Aker lokalsykehus blir realisert raskt og at kapasiteten ved hovedstadsområdets sykehus er gode nok for en region i vekst.
- At planleggingen av et nytt sykehus i Nordre Follo for befolkningen i Follo og Oslo Sør starter nå, slik at vi har nødvendig sykehuskapasitet etter 2035 for å imøtekomme en sterk befolkningsvekst og en aldrende befolkning.
- Beslutningen om nytt sykehus enten på Ullevål eller Gaustad må fattes på bakgrunn av et godt faktagrunnlag og samtidig sørge for fremdrift i utbyggingsplanene, da det haster med nye sykehusbygg i hovedstadsregionen. Det er nødvendig at beslutningen om det fremtidige sykehuset skal ligge på Ullevål eller Gaustad er godt begrunnet og tilstrekkelig utredet.

En human, streng og rettferdig flyktningpolitikk og en god og inkluderende integreringspolitikk

Når Arbeiderpartiet nasjonalt nå skal utforme ny politikk på migrasjonsområdet er det viktig at denne politikken har en klar forankring i vårt sosialdemokratiske verdigrunnlag, og at den er basert på solidaritet med de som flykter. Vår flyktningpolitikk må være rettferdig, streng og human. Den må forene stabile og langsiktige regler med en vellykket integrering, og den må basere seg på et internasjonalt samarbeid og regelverk.

Barn på flukt er en spesielt sårbar gruppe, både om de er på flukt sammen med familie, men ikke minst om de er på flukt alene. I saker som omhandler barn skal hensynet til barnets beste veie tungt.

Arbeiderpartiet vil føre en human asylpolitikk som tar imot de som trenger beskyttelsen mest. Arbeiderpartiet vil ta imot de som kan integreres i det norske samfunnet, men også de ressursvake. Norge skal ta imot flyktninger som er handikappet og legge til rette for at også de blir godt integrert i samfunnet.

FNs Høykommissær for flyktninger ber flest mulig land ta imot flere kvoteflyktninger. Antall overføringsflyktninger som er klar for å bli bosatt har de siste årene økt dramatisk. Dette er flyktninger som har meget stort behov for å komme til land som kan gi dem sikkert og varig opphold.

Arbeiderpartiet mener at:

- Norge ikke legger til rette for brudd på menneskerettigheter og flyktningkonvensjonen gjennom avtaler med tredjeland for å hindre at asylsøkere kommer til Norge
- Norge ikke inngår, eller støtter, returavtaler med land som har grove brudd på menneskerettighetene
- UNCHR's anbefalinger om hvilke flyktninger landene skal ta imot følges, og at mottakerland ikke kan sette krav til utdanning, arbeidserfaring og lignende
- solidaritetspotten skal komme i tillegg til bistandsbudsjettet, ikke innenfor samme økonomiske ramme
- mindreårige asylbarn sine søknader prioriteres, og skal vurderes innen 3 måneder

Styrk nødnettet

Nødnettet har ved flere anledninger falt helt eller delvis ut ved strømbrudd. Med henvisning til flere hendelser i 2018 med krevende værforhold og strømbrudd har ikke nødnettet bistått nødetatene slik det var tiltenkt. Dette gjør det vanskelig for nødetatene å opprettholde den beredskapen som er nødvendig under vanskelige forhold hvor befolkningen er sårbare.

Akershus Arbeiderparti vil;

Styrke nødnettet og sørge for forlenget oppetid på nødnettet etter strømbrudd.

Soningsforhold for kvinner i Norge

Knappe fem prosent av innsatte i norske fengsler er kvinner. Ettersom kvinner og menn ikke soner sammen så er det utfordrende å få like soningsforhold for alle uavhengig av kjønn. Muligheter for ulike typer utdanning, varierende arbeidsoppgaver, tilpasset rehabilitering og soning i nærheten av hjemmestaden vil opplagt være enklere å få til for en større gruppe menn enn en liten gruppe kvinner.

Et fengselsopphold skal være en straff for en kriminell forseelse som er begått, den skal medføre tap av frihet og den skal ha en allmennpreventiv påvirkning i samfunnet. Straffen skal være lik avhengig av ytre faktorer slik som kjønn og etnisitet. Noe som også er viktig er at en mann eller kvinne som har vært i en soning skal komme tilbake til samfunnet som en god nabo/mor/far/arbeidstaker, og et vesentlig mål er at de aller færreste skal komme tilbake til fengslet igjen. Som et ledd i dette tilbys det ofte en åpnere soning for kortere dommer eller i siste del av en lang fengselsdom. Dette er riktig og god kriminalomsorg.

I åpne kvinnefengsler kan man i dag finne celler som rommer fire innsatte. Det å bo slik over lang tid kan være svært krevende og er sjelden spesielt gunstig for rehabilitering. Tvert imot medfører slike forhold at innsatte blir syke, konflikter oppstår, nye kriminelle allianser kan dannes, de ansatte opplever det også som krevende. Mange innsatte, kvinner eller menn, sliter med rus og psykiske plager- da betyr soningsfasiliteter mye. Et fengsel hvor man i dag finner firemannsrom er Ravneberget kvinnefengsel i Østfold. Ingen mannlige fanger i Norge bor i dag på firemannsrom.

Forslag:

Arbeiderpartiet vil at de fysiske soningsforholdene i Norge skal være like for menn og kvinner. Ingen innsatte i norske fengsler skal måtte bo på firemannsrom. Det anerkjennes at som et ledd i rehabiliteringen av de innsatte, skal boforholdene i alle norske fengsler være av en akseptabel standard, behov for alenetid skal være mulig å etterkomme.